ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

വിശ്വജിത്ഖണ്ഡഃ - വിംശോഽധ്യായഃ

കൗരവ-യാദവയുദ്ധമ് -

ശ്രീനാരദ ഉവാച -
തദൈവ കൗരവാഃ സർവേ നിർഗതാ ദീപ്തമന്യവഃ ..
സൈന്യൈഃ സൈന്യൈർബലൈഃ സമായുക്താ യോദ്ധും പ്രദ്യുമ്നസംമുഖേ ..1..
വിജയധ്വജസംയുക്താ രത്നകംബലമണ്ഡിതാഃ ..
ഗജാഃ ഷഷ്ടിസഹസ്രാണി നിര്യയുഃ സ്വർണശൃംഖലാഃ ..2..
പ്രലയാബ്ധിമഹാവർതസംഘർഷധ്വനികാരിണാമ് ..
ഗജാഃ ഷഷ്ടിസഹസ്രാണി ദുംദുഭീനാം വിനിർഗതാഃ ..3..
ഗജാ ഗാവോ ബൃഹദ്ഭല്ലാ ലോഹകംചുകമംഡിതാഃ ..
ശിരസ്രൺമൗലിസംയുക്താ ദ്വിലക്ഷാണി വിനിര്യയുഃ ..4..
ഹേമകംകണകേയൂരകിരീടവരകുംഡലാഃ ..
ഗജസ്ഥാശ്ച ദ്വിലക്ഷാണി നിര്യയുഃ സ്വർണകംചുകാഃ ..5..
പീതകംചുകസംയുക്താസ്തിര്യഗുഷ്ണീഷശാലിനഃ ..
ഗജസ്ഥാശ്ച ദ്വിലക്ഷാണി സംഗ്രാമേ ലബ്ധകീർതയഃ ..6..
രക്താംബരധരാഃ കേചിദ്രക്തഭൂഷണഭൂഷിതാഃ ..
രക്തകംബലസംയുക്തൈർഗജൈരുച്ചൈർവിനിർഗതാഃ ..7..
കൃഷ്ണാംബരധരാ നാഗൈർഹരിദ്വസ്ത്രസമാവൃതാഃ ..

കേചിച്ഛുക്ലാംബരാഃ കേചിന്നിര്യയുഃ പാടലാംബരാഃ ..8..
രഥൈശ്ച ദേവധിഷ്ണ്യാഭൈർമൃഗേംദ്രധ്വജശോഭിതൈഃ
..
പതത്പതാകൈരത്യുച്ചൈർനിര്യയുഃ കോടിശോ നൃപാഃ
..9..
ആംഗൈർബാംഗൈഃ സൈംധവൈശ്ച
ചംചലൈസ്തുരഗൈർനൃപാഃ ..
മനോജവൈഃ സ്വർണഭൂഷൈർനിര്യയുഃ
ശസ്ത്രസംവൃതാഃ ..10..
സമംതാന്നിര്യയുർവീരാ ലോഹകംചുകണ്ഡിതാഃ ..
വിദ്യാധരസമാ രാജൻസംകുലാ യുദ്ധശാലിനഃ ..11..
ജഗുര്യശഃ കൗരവാണാം സൂതമാഗധവന്ദിനഃ ..
ഭേരീമൃദംഗൈഃ പടഹൈരാനകൈര്യുദ്ധനിഃസ്വനൈഃ ..12..
മൃഗേന്ദ്രധ്വജസംയുക്തൈഃ ശുക്ലവാഹനിയോജിതൈഃ ..
വ്യജനൈർവജ്രദണ്ഡൈശ്ച ചാമരാംദോലരാജിതൈഃ
..13..
ചതുര്യോജനമാത്രേണ ചംദ്രമണ്ഡലചാരുണാ ..
ഛത്രേണ മണ്ഡിതേ രാജഭിർദത്തേന മനോഹരേ ..14..
ദുര്യോധനോ ബഭൗ സൈന്യേ മഹതി സ്യംദനേ സ്ഥിതഃ ..
തഥാ്യന്യേ ധാർതരാഷ്ട്രാശ്ച സ്യന്ദനേ സ്യന്ദനേ സ്ഥിതാഃ
..15..
ചതുര്യോജനമാത്രൈശ്ച ഛത്രൈർമുക്താവിലംബിഭിഃ ..
സുരഥേനാതിഭീഷ്മേണ കൃപേണ ഗുരുണാ സഹ ..16..
ബാഹ്ലീകകർണശല്യൈശ്ച സോമദത്തേന ധീമതാ ..
അശ്വത്ഥാമ്നാ ച ധൗമ്യേന ലക്ഷ്മണേന ധനുഷ്മതാ
..17..
ശകുനിനാ ച വീരേണ തഥാ ദുഃശാസനേന ച ..
സംജയേന തഥാ സാക്ഷാദ്ഭൂരിണാ യജ്ഞകേതുനാ
..18..

സുയോധനോ നൃപോ രേജേ യഥാ ശക്രോ മരുദ്ഗണൈഃ
..
ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥാത്പാംഡുപുത്രൈഃ പ്രേഷിതം പൃതനാദ്വയമ്
..19..
തദൈവ ചാഗതം രാജൻ കൗരവാണാം സഹായകൃത് ..
അക്ഷൗഹിണീഭിഃ ഷോഡശഭിഃ കുരൂണാം ചലതാം തദാ
..20..
ചചാല ഭൂർദിശോ നേദൂ രജോവ്യാപ്തം നഭോऽഭവത് ..
താരകേവ ബഭൗ സൂര്യോ ഗജാശ്വരഥരേണുഭിഃ ..21..
അംധകാരോऽഭവദ്ഭൂമൗ ദേവാഃ സർവേऽപി ശംകിതാഃ ..
യത്ര തത്ര ഗജാനാം ച നോദനാഭിശ്ച ഭൂരുഹാഃ ..22..
നിപേതുസ്തുരഗൈർവീരൈഃ ക്ഷണം ഭൂഖണ്ഡമണ്ഡലമ്
..
സേനാ കുരൂണാം വൃഷ്ണീനാം യുയുധുശ്ച പരസ്പരമ്
..23..
തീക്ഷ്ണൈഃ ശസ്ത്രൈര്യഥാ സപ്ത
സമുദ്രാസ്തരലൈർലയേ ..
ഹയാ ഹയൈരിഭാശ്ചേഭൈ രഥിനോ രഥിഭിഃ സഹ ..24..
ശ്യേനൈഃ ശ്യേനാ ഇവ ക്രവ്യേ പത്തയഃ പത്തിഭിർമൃധേ ..
മഹാമാത്യൈർമഹാമാത്യാഃ സൂതാഃ
സൂതൈർനൃപൈർനൃപാഃ ..25..
യുയുധുഃ ക്രോധസംയുക്താഃ സിംഹൈഃ സിംഹാ
ഇവൗജസാ ..
ഖഡ്ഗൈഃ കുംതൈഃ ശക്തിഭിശ്ച ഭല്ലൈഃ
പട്ടിശമുദ്ഗരൈഃ ..26..
ഗദാഭിർമുസലൈശ്ചക്രൈസ്തോമരൈർഭിംദിപാലകൈഃ
..
ശതഘ്നീഭിർഭുശുണ്ഡീഭിഃ കുഠാരൈശ്ച സ്ഫുരത്പ്രഭൈഃ
..27..

ചിച്ഛിദുർബാണപടലൈഃ ശിരാംസി ക്രോധമൂർച്ഛിതാഃ ..
ബാണാംധകാരേ സംജാതേ പ്രദ്യുമ്നോ ധന്വിനാം വരഃ
..28..
ദുര്യോധനേന യുയുധേ ധനുഷ്ടംകാരയന്മുഹുഃ ..
അനിരുദ്ധശ്ച ഭീഷ്മേണ ദീപ്തിമാംശ്ച കൃപേണ വൈ
..29..
ഭാനുർദ്രോണേന സാംബാസ്തു ബാഹ്ലീകേന നൃപേശ്വരഃ
..
മധുഃ കർണേന ചായുധ്യദ്ബൃഹദ്ഭാനുഃ ശലേന വൈ
..30..
ചിത്രഭാനുർഹരേഃ പുത്രഃ സോമദത്തേന ധീമതാ ..
അശ്വത്ഥാമ്നാ വൃകശ്ചൈവാരുണോ ധൗമ്യേന മൈഥില
..31..
പുഷ്കരോ ലക്ഷ്മണേനാശു ദുര്യോധനസുതേന വൈ ..
വേദബാഹുഃ കൃഷ്ണസുതഃ ശകുനേന മഹാമൃധേ ..32..
ദുഃശാസനേന സമരേ ശ്രുതദേവോ ഹരേഃ സുതഃ ..
തഥാ ഹി യുയുധേ യുദ്ധേ സംജയേന സുനംദനഃ ..33..
വിദുരേണ ഗദഃ സാക്ഷാത്കൃതവർമാ ച ഭൂരിണാ ..
അക്രൂരോ യുയുധേ രാജന്നാഹവേ യജ്ഞകേതുനാ
..34..
ഏവം പരസ്പരം യുദ്ധം ബഭൂവ തുമുലം മഹത് ..
കാർഷ്ണിർവിലോകയാമാസ ദുര്യോധനബലം മഹത്
..35..
ബാണസംധേന വാരാഹോ ദംഷ്ട്രയാ ച യഥാർണവമ് ..
ബാണസംഭിന്നകുമ്ഭാനാം കരിണാം പ്രപതംതി ഖാത്
..36..
മുക്താഫലാനി രേജുഃ കൗ രാത്രൗ താരാഗണാ ഇവ ..
ബാണൈഃ സംപാതയാമാസൂ രഥിനഃ സാരഥീൻ രഥാൻ
..37..

മഹാമൃധേ മൈഥിലേംദ്ര വേഗൈർവാതോ യഥാ തരൂൻ ..
ദുര്യോധനസ്തദാ പ്രാപ്തോ ധനുഷ്ടംകാരയന്മുഹുഃ ..38..
പ്രദ്യുമ്നം താഡയാമാസ സായകൈർദശഭിർമൃധേ ..
താൻപ്രചിച്ഛേദ ഭഗവാൻ പ്രദ്യുമ്നോ യാദവേശ്വരഃ ..39..
ദുര്യോധനഃ പുനസ്തസ്യ കവചേ സായകാൻ ദശ ..
നിചഖാന സ്വർണപുംഖാൻ ഭിത്വാ വർമ തനൗ ഗതാഃ ..40..
സഹസ്രൈർബാണപടലൈഃ സഹസ്രാശ്വാഞ്ജഘാന ഹ ..
ചിച്ഛേദ ബാണശതകൈഃ കോദണ്ഡം സഗുണം പരമ് ..41..
ശംബരാരേർമഹാവീരോ ധൃതരാഷ്ട്രസുതോ ബലീ ..
പ്രദ്യുമ്നസ്തം രഥം ത്യക്ത്വാഥാന്യമാരുഹ്യ സത്വരമ് ..52..
കൃഷ്ണദത്തം ധനുർനീത്വാ സജ്ജം കൃത്വാ വിധാനതഃ ..
ഏകം ബാണം സമാധായ കർണാംതം തഞ്ചകർഷ ഹ
..43..
ഭുജദണ്ഡസ്യ വേഗേന തദ്രഥേ നിചകർഷ ഹ ..
ഗൃഹീത്വാ തദ്രഥം ബാണോ ഭ്രാമയിത്വാ ഘടീദ്വയമ് ..44..
ആകാശാത്പാതയാമാസ കമണ്ഡലുമിവാർഭകഃ .
പതനേന രഥഃ സദ്യശ്ചൂർണീഭൂതോ ബഭൂവ ഹ ..45..
സസൂതാശ്ച ഹയാഃ സർവേ പഞ്ചതാം പ്രാപുരഗ്രതഃ ..
അന്യം രഥം സമാസ്ഥായ ധാർതരാഷ്ട്രോ മഹാബലഃ
..46..
പ്രദ്യുമ്നം താഡയാമാസ ദശഭിഃ സായകൈമൃധേ ..
തൈസ്താഡിതോ ഹരേഃ പുത്രോ മാലാഹത ഇവ ദ്വിപഃ
..47..
കൃഷ്ണദത്തേ ച കോദൺദേ തദൈകം ബാണമാദധേ ..
ബാണസ്തം സരഥം നീത്വാ യാവത്പ്രാഗാന്മഹാംബരേ
..48..
താവദ്ബാണോ ദ്വിതീയോഽപി തം ഗൃഹീത്വാ യയൗ ത്വരമ്
..
താവത്തൃതീയഃ സംപ്രാപ്തോ നീത്വാ തം മംദിരാജിരേ

..49..
ധൃതരാഷ്ട്രസമീപേ ച സരഥം സാശ്വസാരഥിമ് ..
ആകാശാത്പാതയാമാസ പദ്മകോശമിവാനിലഃ ..50..
ബാണസ്തം പാതയിത്വാ തു രണേ കാർഷ്ണിം
സമായയൗ ..51..
പതനേന വിശീർണോഽഭൂദംഗാര ഇവ തദ്രഥഃ ..
സുയോധനോ മൂർച്ഛിതോഽഭൂദുദ്വമൻ രുധിരം മുഖാത്
..52..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ശ്രീവിശ്വജിത്ഖണ്ഡേ
ശ്രീനാരദബഹുലാശ്വസംവാദേ
കൗരവയുദ്ധവർണനം നാമ വിംശോഽധ്യായഃ ..20..

GO TOP